

EURÓPAI HULLADÉKCSÖKKENTÉSI HÉT AZ ÁLLATKERTBEN

LÁTHATATLAN HULLADÉK

KREATÍV ÚJRAHASZNOSÍTÁS

Kézműves foglalkoztató

Újrahasznosítás kézműves foglalkozásokon

Zöld Műhely

Az Állatkert Zöld Műhelye 2019 ősze óta működik hivatalosan, éppen az Európai Hulladékcsökkentési Hét nyújtotta elnevezésének apropóját, de már azt megelőzően is a „zöld”, környezetvédő-újrahasznosító filozófia határozta meg működésének alapelveit.

A Zöld Műhelyben folyó munka – tárgyalások rendezvényeken, előadásokkal egybekötött foglalkozások, mini kiállítás – szervesen illeszkedik az Állatkert oktatási és rendezvényes kínálatához, azok ismeretátadási, szórakoztatási oldalát egészíti ki a hulladékos szemléletű manuális foglalkoztatással. Alapanyag igénye így elsősorban papírfélék, textilek, különböző műanyagok, parafa, üveg és fém.

Digitális Állatkert

2020 nyarán a FÁNK Digitális állatkert című online sorozatában az összes kézműves alkotás (különböző nehézségű állat- és növényfigurák, épületek és egyéb apró kiegészítők) a Zöld Műhelyben született, elsősorban többségében újrahasznosított alapanyagokból. Őszi sorozatunk, az Állatkerti világ is tárgyalások területén részben a Zöld Műhely szellemiségét viszi tovább.

A különböző rendezvényeken és foglalkozásokon minden látogatóra, ezen belül –a prevenció jegyében– elsősorban a gyerekekre próbálunk hatni üzenetünkkel: a természet- és környezetvédelem egymást kiegészítő, egyben egymást feltételező kategóriák, s ennek szellemében minden területen, ahol csak lehet, ki-ki a saját eszközeivel ennek érdekében cselekszik.

Gyűjtögetés és újragondolás

Így a Zöld Műhely is felvállalja a gyűjtögetést (papír, textilek, üvegek, stb.) majd ezek kreatív újragondolásával új érték teremtését. A hulladékokkal mint erőforrásokkal való munka nagyfokú környezeti tudatosságot tételez fel és kíván, hiszen a folyamatosan termelődő alapanyagokat gyűjteni, raktározni, szelektálni kell, s az elkészítendő új tárgynak, játéknak illetve ezek tervezőjének, a kézművesnek, a hulladékok nyújtotta lehetőséghez kell alkalmazkodnia.

A Zöld Műhelyben folyó munka során a tárgyalások javarészt nem „öncélúak”, azaz az elkészített alkotás vagy valamilyen egyszerű játék, vagy használati tárgy. Persze a gyakorlás, a manuális készségek fejlesztése önmagában is eredmény.

Szabászati hulladékok

A szabászati hulladékok felhasználásával rengeteg nyersanyagot takaríthatunk meg, s a költségkímélés minden szervezet, intézmény szempontjából fontos szempont kellene, hogy legyen. Kisebb-nagyobb figurákat – virágok, állatkák, ujjbábok, levelek, dekorációs elemek - készíthetünk belőlük, de a foltvarrás papírtechnikai lehetőségét is kihasználva, akár közösségi alkotás is születhet az apró hulladékokból. Az eredetileg varrásra tervezett technikát némileg módosítva, először papírral és ragasztással, tehát leegyszerűsítve ismertetjük meg a gyerekekkel, a varrás inkább tábori vagy otthoni keretek között megvalósítható technika. A szabászati hulladékok egyszerű, kisebb méretű használati tárgyak alkotását is lehetővé teszik: kulcstartók, tőpárnák, fedőfogók, táska-lógók, hűtőmágnesek is kikerülhetnek a szorgos alkotók kezéből.

A négy évszak

Team munka

A Zöld Műhelyben az oktatási, pedagógiai feladatokhoz és a tematikus rendezvényekhez mi a manuális oldalról közelítünk. Mivel manapság a "munka világában" mind nagyobb hangsúly tevődik a teamben folyó tevékenységekre, az ehhez való hozzászoktatást már az iskolában el kell kezdeni. Ennek egyik gyakorló terepe lehet a közös kézműves-manuális alkotások létrehozása, ahol a gyerekek békés, nyugodt, derűs körülmények között élhetik át a részfeladatok nagy egészé összeállításának élményét. Ez az iskolákban - sajnos - a sokszor nagyon feszes tanmenetek, tantervek miatt kevésbé kivitelezhető, míg nálunk egy - egy alternatív foglalkozás vagy éppen állatkerti "jeles nap" keretében, a teljesítmény kényszerétől megszabadulva, örömteli módon kipróbálható.

Jó példa volt erre idén március elején, a Vadvilág Napja - Biodiverzitás témakör mentén létrehozott, kb. 200 gyermek keze munkáját egybeépítő tematikus papírmozaik. A jövőben is szeretnénk minél több ilyen közös alkotással megörvendeztetni a hozzánk látogató iskolásokat.

Európai Hulladékcsökkentési Hét 2019

A rendezvényeken mind a felnőtteket, mind a gyermekeket, családokat igyekszünk bevonni az ilyen közös alkotásokba. Így volt ez tavaly is a Hulladékcsökkentési Héten, ahol több mint 1000 kupak felhasználásával készült el a "Kupakvirág", kicsik-nagyok és felnőttek jókedvű kalapálásának eredményeként. A Kupakvirág egyben fotópont, ahol a rendezvény elmúltával is számos látogatónk fotóztatta le magát állatkerti sétájának emlékeként.

Készíts krampuszt!

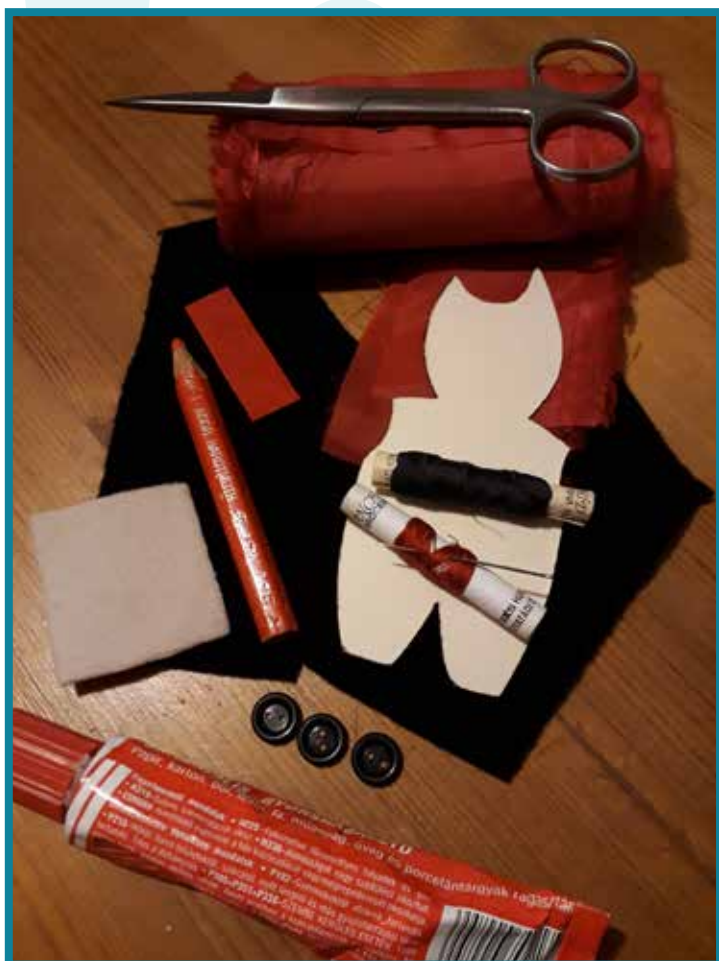
A Mikulás minden évben ellátogat az Állatkertbe, így ehhez az eseményhez kötődő kézműves foglalkozást is terveztünk már több alkalommal. Idén maradék-textil készletünkből egy olyan, mosolygós krampuszfigurát ajánlhatunk az érdeklődő látogatóknak, melynek minden alapanyaga szabászati hulladék.

Ha Mikulás figurát, rénszarvast vagy zsákot szeretnénk készíteni, rengeteg ötletet, segítséget meríthetünk akár az internetről, akár különféle barkács újságokból, folyóiratokból. Mi most a téli ünnepkör egy másik alakját emeltük ki: a krampuszt, ezt a csintalan kis figurát, aki a Mikulás körül sertepertél, keze alá dolgozik, segít kiosztani a rengeteg ajándékot, és mindig kész valami apró csínytevésre.

Szükséges alapanyagok és eszközök

fekete filcanyag, piros selyem maradékok, gombok, pici homokszínű poláryanag, maradék fonál, sablon, szabókréta vagy világos, puha ceruza, tű, cérnák, olló, ragasztó

A fotón látható sémát másold át egy kartonpapírra, 12 cm a magassága. Vágd ki, és helyezd a fekete anyagra, úgy, hogy kétszer is ki kell férnie! A körberajzoláshoz a legjobb a szabókréta vagy egy kopott, lapos szappan, de ha ez nincs, akkor valamilyen világos ceruza is megteszi. A fekete anyag lesz a krampusz teste, a piros selyemből a végtagokat és a farkincáját fogjuk elkészíteni.

A fark a legegyszerűbb hármassal készül, a selyemdarab hossza kb. 16-18 cm, szélessége kb. 7 cm. A fonás révén picit veszít a hosszából, és síkbeli formából térbelivé válik. Így az elkészült fark nekem 14 cm-es, a végén a bojt kb. 2-2,5 cm. A fonás végét, még a bojt előtt varrással, azonos színű, tehát piros cérnával dolgoztam el. A végtagokkal kicsit többet kell dolgoztatni, de ez sem nehéz, ha annak érzed, kérj segítséget! A karok-lábak egy sodratból készülnek, melyet a végtagok nagyságának arányában fogunk szétvágni. Én egy 105-110 cm hosszú, piros selyem szabászati hulladékból dolgoztam, de más vékony, pl. póló anyag is megteszi, lényeg, hogy kellően puha, sodorható legyen.

Az anyagot rögzítsd egy biztos ponthoz, lehet az egy kilincs vagy radiátorcső, lényeg, hogy meg tudd feszíteni a sodrásra szánt textilcsíkot. Mikor kikötötted, utána tartsd feszesen és egy irányba kezd el sodorni, és sodord, sodord egészen addig, míg a korábban egyenes anyag "összeugrásra" készen nem áll. Ezt ellenőrizheted is munka közben, úgy, hogy a sodrat feléhez téve egy ujjad, engeded, hogy összeugorjon a textil. Ha még túl laza, nem tekeredik szépen össze, akkor húzd vissza és folytasd a sodrást.

Érdeemes ezt az egyszerű technikát elsajátítani, mert nagyon dekoratív, erős zsinórt kapunk végeredményként, amiből nyáron például remek karkötőket is alkothatunk. Ha kellően egyenletes és szép a selyemsodratunk, akkor lekötjük a fix pontról és varrással dolgozzuk el a végét.

A végtagokat más-más színnel varrjuk el: én a karokat piros, a lábvégeket fekete cérnával rögzítettem. A piros zsinórt csak akkor vágjuk szét, mikor már elvarttuk, különben szétugrik a sodrat. A sodrás eredményeként a zsinór 45-46 cm, nem felezzük, hanem a karoknak rövidebb (21-22 cm), a lábaknak hosszabb (24 cm) részt hagyunk, így varrjuk el.

A sodrás és fonás után egy újabb textiltechnika, a varrás következik, és ez már a krampusz összeállítását jelenti. Ha a fekete alappal azonos színű cérnával varrunk, akkor a figuránk bábszerűbb lesz, míg ha más színnel, pirossal vagy akár fehérrel dolgozunk, akkor inkább "rongybaba" jelleget adunk neki.

A varrást az egyik vállnál kezdjük, a cérna végén levő csomót elrejtve, belülről kezdjük a varrást, majd következhet az egyenletes, lehetőség szerint apró öltögetés. Körbevarrjuk a fejét, a szarvakat - ez talán a legnehezebb, ha ezen túl vagyunk, már nagyon könnyű lesz. A másik váll végéig tart az első varrós rész. Kitömjük a fejét, nem nagyon, csak annyira, hogy a szarvacskáknak határozott tartása legyen, ez nagyon fontos a kis figura karaktere miatt.

A kar-zsinórt behelyezzük a testbe, ellenőrizzük, hogy kétoldalt egyforma-e a hossza. Ha igen, akkor pár öltéssel vagy ragasztással rögzítjük a fekete filc-testhez. Ezután ismét varrunk, a krampusz mindkét oldalát összeöltögetjük, majd kitömjük, ne túlságosan, hiszen alulra még a lábakat is be kell erősítenünk.

A láb-zsinórt félbe hajtjuk és a helyére téve, ellenőrzés után, a karokhoz hasonlóan varrással vagy ragasztással rögzítjük. A rövid nadrág belső íve maradt már csak hátra, ha még szeretnénk tömőanyagot a testbe tenni, akkor ez az utolsó alkalom.

Mi kukoricával tömtük ki a krampuszunkat, ez picit nehezebb és így stabil ülést biztosít. Miután bevarttuk az utolsó részt is, már csak a fark felerősítése maradt, én ezt is varrni szoktam, erősebb és biztosabb, mint a ragasztás. "Fejjel lefelé" varrom a farkincát, így, mikor lehajtom, picit eláll a testtől és mókásabb megjelenést biztosít.

Túl vagyunk a munka nehezén!

Ezután már csak a finom részletek kialakítása van hátra. Az arc homok- vagy nyers színű filc, polár vagy más, nem foszlós anyagból készül. Sablonként egy kupakot használtam, ez minden háztartásban akad. Kivágás után próbáljuk a helyére, ha túl nagy, még formálhatjuk, ha nem kerek arcot szeretnénk, akkor még ragasztás előtt praktikus véglegesre alakítani. A fotókon látható, hogy többféle módon készíthetünk arcot: bozontos frufruval, anélkül, piros orcával, kacsintós vagy csodálkozó szemmel - ki-ki kedve szerint.

A krampusznak csinos zsabója, akár mellénykéje is lehet, ha kis masnit teszünk a nyakába, akkor elegánsabb, gombjai is feldobják az amúgy "komoly" fekete viseletét.

Az elkészült krampuszt a Mikulás érkezésekor kiteheted az ablakba vagy a cipőd, csizmád orrára, szárába, és a Mikulás majd csodálkozik, hogy is került ide az ő kis segédje.

Jó alkotást kívánunk!